

EZOTERICKÁ KOZMOLÓGIA

Rudolf Steiner

GA 94

XV. Evolúcia planét a Zeme

11. júna 1906, Paríž

Aby sme získali predstavu o tomto vývoji, musíme sa uchýliť nie k abstrakciám, ale k obrazom, pretože obrazy majú živú, tvorivú kvalitu, ktorá nie je obsiahnutá v čistej myšlienke. Obraz je symbolom v jednom svete, ale zodpovedá realite vo vyššom svete.

Vieme, že pred vývojom do súčasného štádia naša Zem prešla fázou nazývanou obdobie starého Mesiaca. Túto fázu vývoja Starého Mesiaca si však nemožno zamieňať so satelitom, ktorý teraz vidíme na oblohe, ani so žiadnou inou planétou, ktorú by astronómia mohla niekedy objaviť. Dnes viditeľné nebeské telesá sú telesá, ktoré boli *mineralizované*. Ľudské oko môže vidieť iba predmety, ktoré obsahujú minerálne prvky a odrážajú svetlo, inými slovami predmety, ktoré majú fyzické telo. Keď okultista hovorí o minerálnej ríši, nemá na mysli iba kamene, ale aj prostredie, v ktorého centrálnom jadre sa rozvíja vedomie človeka. Mnohí vedci považujú živé bytosti za obyčajné stroje a odmietajú myšlienku vitálnej sily. Táto mentalita je výsledkom toho, že náš organizmus nie je schopný reálne vidieť život. Okultista na druhej strane hovorí, že v našom veku *žije človek v minerálnom svete*.

Myslite na ľudské oko. Je to veľmi komplikovaný mechanizmus, akási „tmavá komora“, so zrenicou ako oknom a kryštálom ako šošovkou. Celé telo človeka sa skladá z množstva fyzických orgánov, rovnako jemných a komplikovaných. Ucho je ako čembalo s klaviatúrou a vláknami na struny. A to isté možno povedať o každom zmyslovom orgáne.

Vedomie moderného človeka sa prebudí iba vtedy, ak sa vytvorí spojenie s jeho fyzickým alebo minerálnym telom. Pravdaže, prebúdzajú

sa najskôr vo fyzickom svete, ale predsa sa musí postupne rozsvietiť v ostatných členoch ľudského bytia — v člene, ktorý tvoria životné sily (rastlinná prirodzenosť človeka), v člene to je hlavne ovládané silami cítenia (živočíšna prirodzenosť) a nakoniec v Egu.

Pravdupovediac, človek vie len to, čo je vo vesmíre minerál. Nepozná základné zákony, ktoré sú základom inštinktu a cítenia zvierat a rast rastlín. Jednoducho vidí ich fyzické prejavy. Skúste si predstaviť rastlinu v super fyzickej existencii, ktorá stratila svoju minerálnu substanciu – pre naše fyzické oči by bola neviditeľná.

Ale aj keď človek pozná len minerál, aspoň ho má vo svojej moci. Spracováva, formuje, taví a kombinuje. Nanovo vytvára tvár Zeme. V našom veku to dokáže pomocou strojov. Ak sa vrátíme do vzdialených historických vekov, keď na Zemi ešte nebola položená ľudská ruka, nájdeme ju tak, ako vyšla z rúk bohov. Ale odkedy človek začal vykonávať kontrolu nad nerastným kráľovstvom, Zem sa mení a môžeme predvídať vek, keď celá tvár Zeme – ktorá bola na začiatku dielom bohov – dostane pečať odovzdanú rukou človeka. Na začiatku bola forma všetkým stvoreným veciam daná Bohmi. Táto sila dávať formu prešla od Bohov k ľuďom, pokiaľ ide o ríšu minerálov. V dávnych tradíciách sa učilo, že človek musí splniť úlohu premeny Zeme, aby splnil trojitý cieľ, a to realizáciu pravdy, krásy, dobra. Je na človeku, aby urobil zo Zeme chrám pravdy, krásy a dobra. A potom sa tí, ktorí prídu po ňom, budú pozerat' na jeho prácu, ako sa my teraz pozeráme na minerálny svet, ktorý vyšiel z rúk Bohov. Ani katedrály, ani stroje neboli postavené nadarmo. Bohovia dali formu kryštálu, ktorý získavame zo Zeme, rovnako ako staviame naše monumenty a naše stroje. Tak ako v minulosti bohovia stvorili minerálny svet z chaotickej masy, tak naše katedrály, vynálezy a dokonca aj naše inštitúcie sú zárodkami, z ktorých sa zrodí budúci svet.

Po transformácii minerálneho sveta sa človek naučí transformovať rastliny. To znamená vyššiu moc. Dnes človek stavia budovy; v budúcnosti bude schopný vytvárať a formovať rastlinný život tým, že bude pracovať s rastlinnou substanciou. V ešte vyššom štádiu dá formu nielen živým bytostiam, ale aj *vedomým* bytostiam. Bude mať moc nad životom zvierat. Keď dosiahne štádium schopnosti reprodukovať svoju podobnosť aktom vedomej vôle, vykoná na vyššej úrovni to, čo dnes v minerálnom svete.

Zárodkom tejto vznešenej generačnej sily, očistenej od všetkých prvkov zmyselnosti, je *slovo*. Človek sa stal vedomou bytosťou, keď sa prvýkrát nadýchol; vedomie dospeje do štádia dokonalosti, keď dokáže vliať do slov, ktoré vyslovuje, rovnakú tvorivú silu, akou je dnes obdarená jeho myšlienka. V tomto veku komunikuje do vzduchu iba slovami. Keď dosiahne štádium vyššieho tvorivého vedomia, bude schopný komunikovať obrazy do vzduchu. Slovo potom bude predstavivosťou – úplne preniknutou životom. Keď dáva telo týmto obrazom, dáva telo slovu, ktoré nesie a udržiava obraz. Keď už nebudeme jednoducho stelesňovať svoje myšlienky do predmetov, ako napríklad keď vyrábame hodinky, ale dáme týmto obrazom telo, budú *žiť*.

A keď človek vie, ako odovzdať život tomu, čo je v ňom najvyššie, tieto „obrazy“ povedú k skutočnej a skutočnej existencii, porovnateľnej s existenciou zvierat. Na najvyššom stupni evolúcie bude teda človek schopný konečne reprodukovať svoju vlastnú bytosť. Na konci procesu premeny Zeme sa celá atmosféra rozozvučí silou Slova. Človek sa teda musí vyvinúť do štádia, v ktorom bude mať moc formovať svoje prostredie podľa obrazu svojho vnútra. Zasnátenec ho na tejto ceste iba predchádza.

Je zřejmé, že Zem dnes nemôže produkovať ľudské telá, aké sa budú vyrábať v konečnom štádiu evolúcie. Keď príde toto posledné štádium, tieto telá budú vhodným vyjadrením Logu. Jediný veľký Posol, On jediný, ktorý sa prejavil v ľudskom tele, ako je naše vlastné, táto sila Logosu, je Kristus. Prišiel v ústrednom bode obratu evolúcie, aby odhalil jej cieľ.

A teraz sa spýtajme, v akej podobe žil Duch človeka predtým, ako doňho vstúpil tento Duch prostredníctvom dychu. Zem je reinkarnáciou staršej planéty – Starého Mesiaca. V tomto lunárnom období vývoja čistý minerál ešte neexistoval. Planetárne telo bolo zložené z látky, ktorá je trochu podobná povahe dreva, látky uprostred medzi minerálom a rastlinou. Jeho povrch nebol tvrdý ako minerál - skutočne bol prirovnaný k trávniku. Prirodzene splodil bytosti napoly rastlinu, napoly mäkkýše a obývalo ho tretie kráľovstvo bytostí v štádiu existencie uprostred medzi ľudskou bytosťou a zvieratom. Tieto bytosti boli obdarené snovým, imaginatívnym vedomím. Môžeme si predstaviť, z akej hmoty boli zložené ich „telá“, keď si predstavíme nervovú substanciu raka. Táto hmota zhustla, aby

sa stala substanciou, z ktorej sa teraz skladá mozog. Na Starom Mesiaci zostala táto hmota v tekutejšom stave, ale na Zemi si vyžadovala ochranný obal z kostí – lebku. V tomto zmysle sú všetky látky, z ktorých sa skladáme, „výťažky“ makrokozmu. Všetka táto prípravná činnosť vo vesmíre bola nevyhnutná, aby Ego mohlo zostúpiť do človeka.

Počuli sme, že človek bol pripravený prijať zárodok svojho Ega až vtedy, keď na Zemi začal dýchať vzduch okolo seba. Dýchal potom na Mesiaci?

Čím ďalej sa vraciame v obdobiach evolúcie, tým je teplota vyššia. Atlantis sa kúpala v horúcich výparoch. Ešte v skorších dobách bol vzduch čistým teplom; pred tým opäť oheň. Na mieste vzduchu bol oheň. Lemuriáni dýchali *oheň*. Preto sa v okultných spisoch hovorí, že prvými učiteľmi ľudí boli duchovia ohňa. Keď sa na Zemi objavil fyzický človek, vzduch sa stal jeho životným prvkom. Ale človek mení tento vzduch tak, že ho premieňa na kyselinu uhličitú a proces dýchania tak spôsobil, že materializácia našej zemegule klesla ešte o jeden stupeň nižšie. Rovnováhu obnovuje svet rastlín.

V časoch, ktoré prídu, fyzické telo zmizne; človek a Zem budú žiť ako astrálne formy. Fyzická látka sa ničí vlastnými silami. Ale skôr, ako dôjde k tejto metamorfóze, padne kozmická noc, rovnako ako predchádzajúca kozmická noc znamenala prechod vývoja Starého Mesiacia na vývoj našej súčasnej Zeme.

Atmosféra Mesiacia obsahovala dusík, tak ako dnes atmosféra Zeme obsahuje kyslík, a práve prevaha dusíka spôsobila koniec obdobia Starého Mesiacia a nástup kozmickej noci. Kyanidy na Zemi sú prežitky z podmienok existujúcich v posledných fázach vývoja Starého Mesiacia. Preto majú na Zem deštruktívny účinok, pretože Zem nie je ich pravou sférou. Sú to jedovaté zvyšky života v inom veku.

Živočíšny človek, ako žil na starom Mesiaci, je teda praotcom pozemského, fyzického človeka; Duch v človeku je potomstvom Duchov Ohňa v lunárnom období. Bytosti, ktoré boli na Starom Mesiaci inkarnované v ohni, inkarnované, na Zemi, vo *vzduchu*. Ale teraz, zostalo niečo z pôsobenia týchto Duchov Ohňa v človeku? Na Starom mesiaci nemali živé bytosti žiadnu teplú krv. Čo vyvolalo teplo krvi a v dôsledku toho život vášní? — *Oheň*, ktorý vdychovali bytosti Starého Mesiacia a ktorý opäť žije na Zemi v ich krvi. A Duch

vzduchu obklopuje telo, ktoré obsahuje dedičstvo vývoja Starého Mesiaca, menovite teplo krvi, mozgu, miechového moku, nervov. Tieto príklady slúžia na to, aby ukázali, že na to, aby sme mohli začať chápať veľké procesy metamorfózy, ku ktorým došlo v skorších obdobiach vývoja Zeme, je potrebné dôkladné štúdium premeny látok. V ešte skoršom štádiu ako Starý Mesiac mala planetárna sféra, ktorá sa teraz stala našou Zemou, telo zložené len z plynnej látky; pred tým opäť môžeme hovoriť len o telese *zvuku*. Práve v tomto zvuku – Kozmickom Slove – má svoj pôvod evolúcia človeka, ktorá pokračuje smerom k svetlu, ohňu, vzduchu. Až v štvrtej podmienke sa v Duchu človeka rozsvieti vedomie. Od tohto bodu má riadiaca sila, ktorú dáva Logos, svoj vzostup z *vnútra vlastnej bytosti človeka* a jeho svedomie sa stáva jeho právoplatným vodcom. Jeho prvotná bytosť sa prejavuje v „ja“, Ego. Vedomé Ego je realizáciou Kristovho princípu v človeku.